

Psýché a Satyr.

Jaroslav Vrchlický

U Alfea na behu květnatém
za sebou les snivou nádheru,
před sebou tiché řeky zrcadlo
a modré nebe jihu nad hlavou,
jímž jako bílých růží řetězy
tlum čápů táhnul v dlouhých liniích,
ve zamyšlení Psýché seděla,
pol dítě ještě, polo panna již.
I dívala se do vln tekoucích
jich povrch čeříc v pěnu stříbrnou,
a v snivém zraku cos jí zaplálo
jak blesk, jímž azur v nocích červnových
se bez hřímání zaskví na chvíli.
I dívala se, kam špěl ptáků let,
jenž menší vždy ve tůni etheru
se ztráceli jak vločky sněhové,
zas mihli se pak, jako v poháru
když trysknou bílé vína perličky:
i dívala se dlouho za nimi
a těžký vzdech jí ňadra rozvlnil,
ta útlá ňadra jak dvě poupata
na bílé růže keři pučící.
Pak usmála se tiše, blouznivě,
a prohlížela s děcka zálibou
ve jasné vodě úběl údů svých.

Dnes poprv, zlaté sín Olympu
co opustila; v děcka blouznění
jak nevstu zem zřela ped sebou ;
vše svátkem bylo jí, pták zázrakem,
a včelka, která, hledající med,
až k vodě v zkvětý leknín zbloudila,

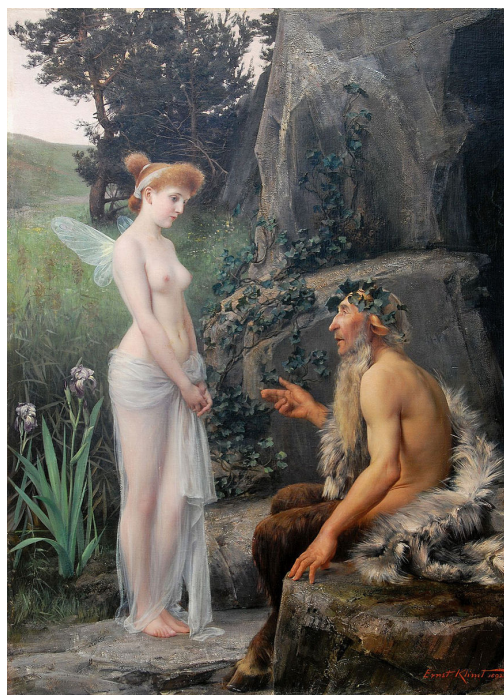
jí zdála se ve slunce paprscích
být oživenou, malou jiskřičkou,
jichž lesklý déšť se denně vyřinul
pod koly Héliá, by v půlnoci
na klenbě nebes vzplály hvězdami.
Květ lotosu se bála utrhnout,
a v řece když svůj zřela obličej,
tu podivením ruce roztáhla
a chtěla sestře letět v náručí.
Leč na dně řeky sestra domnělá
těž ruce vzpjala, též se usmála,
a šuměl proud a ptáci zpívali,
les z dálky hudbou svou je provázel
a nad hlavou jí čápi létli v jih.
»Jest krásná zem, je nebes krásnější,
vše ples a vůně, všude mír a klid;
a jaký život! Z rána pod mechem
již sama volá na mne jahoda
svým purpurem, a v žáru poledním
květ nabízí mi kalich rosy pln,
les dá mi lože, louka květiny,
a nevím, po čem toužiti mám víc!«
Tak pólo slovy, polo myšlenkou
se bavila nad vlny skloněná
a s oblibou — neb i v své mladosti
již byla duše ženou poněkud —
na krásu svou se v řece dívala,
na údů ovál, ňadra perlová,
na retů koral, vlas zlatý třpyt,
a smála se a v ruky tleskajíc
zas byla děckem. Nahlas snila dál:

„Vše krásné jest, co vidím ve vlnách,
jen jedno se mi přece nelíbí:
mně na ramenou se mi kolébá
dvě azurových křídel průhledných
Cos létlo kol nad vody povrchem
a mělo též dvě takých perutí,
tak jemně tkaných s leskem kovovým;
to těkalo jak v hlavě mojím sen
od květu k řase mezi vlnami,
a zmizelo kdes v šerém rákosí
jak úsměv tichý v obličejí mém.
Cos ve květinách spalo v poledne
a mělo stejná křídla lehounká,
na kterých azur hrál si s purpurem.

Lež k čemu já mám perutě ty nést?
Já zřela večer, dřív než měsíc vzplál,
mně příbuzné a stejné bytosti
v rej zatačet se rosné po nivě,
se koupat v řece, ale žádná z nich,
a mohutnější byly údy jich,
přec na svých bedrách křídel neměla.
V kmen dutý stromu z rána
skočila mým vyplašena krokem tkavým
též jakás žena, krásná jako já,
však rovněž bez křídel. Proč jenom já
mám na bedrách jich nésti vlnění?“

A snila zas a do vln patřila,
a nevěděla, v síti blízko ní,
že Satyr spal. Hle, teď se probudil!
Byl po pitce a noní orgii,
vous zcuchán ještě vínem vlhký byl.
Mnul sobě malé oči, pitvorně
se ušklíbnul a chtěl se převalit
zas v husté síti k nové dřimotě,
když Psýché uzřel blízko na břehu.
I skrčil se a chráněn rákosím
se plazil k ní; zrak jeho sítím plál
jak bludička. Dost blízko nyní byl,
leh' na břicho a těžkou hlavu svou
o huňaté své ruce podepřel
a šklebil se na Psýché patřící,
a nemoha se déle udržet
mlask' ústy hlučně, byl to zpola vzdech
a zpola útok, co mu sjelo s rtů:
„Jak pěkné dítě, mladá beruška!“
Psýché se lekla, trhla hlavou svou
a zřela Satyra : »Ha, obluda !«
a chvěla se jak lístek osyky.
On ale blíž a blíž se plížil k ní,
zrak jeho plál jak zářná pochodeň,
na rukou každý sval se napínal,
již paže vztah', by strhnul ji v svůj klín —
smích jeho z dálky opětoval les : —
tu Psýché obě křídla rozpjala
a vzlétla výš jak vážka nad vlny,
v azur se vznesla pestrým motýlem

a dol zněl smích její stříbrný,
jak laškující povyk hrdliček zní
z šedých skal, když lesy v slunci spí
a poledne se dívá do řeky.

Když s výše své se Psýché dívala,
tu viděla, jak Satyr zklamaný
se vrhl v tłum se koupajících nymf,
jak jednu strhl silným ramenem
v své objetí, ji táhl v lesní sluj.
On smál se, ale nymfa úpěla,
tak bílá ona — on tak špinavý!

A již se Psýché nedivila víc,
proč na bedrách má křídla motýlí.

Ó Poesie, jak v prach všednosti
by často chtěla Skutečnost tě rvát!
O jaké štěstí, že též křídla máš,
host na zemi, že můžeš uniknout
zpět v domov svůj — ty dítě étheru!